

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca računajo po 1 dinar. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 14.

Ljubljana, dne 15. julija 1923.

Leto II.

Vojna - vojna.

Neprestano se čujejo glasovi o neizogibni novi vojni. Od kod ta krik in neprestano rožljanje orožja? Kapitalistični krogi so tekom vojne in nekaj časa še tudi po vojni želi kakor nikoli popreje. Enkrat razvajeni trgovine in kopičenja bogastva kratkim potom, kakor je to nudila prilika vojne, se jim še vedno cede sline po razmerah, ki bi jim dajali možnost nekontroliranega ropanja. Rop na ljudske žepe in izkoriščanje do skrajnosti se nahaja v nekaki stagnaciji. Konjunktura je nekoliko opešala. Mnogi so obogateli preko noči. Danes to ne gre več tako in zato je treba nove vojne! Razume se, da gospoda ne pove naravnost, da se ji gre za nove liferacije, za nove goljufije na debelo, za nove rope na državi in ljudstvu in za vstvaritev priložnosti za veriženje na debelo. Na tak lim ne bi vjeli nikogar, to gospoda dobro ve in zato napenja druge strune. Ravno tako kakor pred vojno buržuazija potom svojega časopisja piše in govori o vojni nevarnosti. Enkrat so to Madžari, drugič Italijani, tretjič Bolgari, četrtič Turki, potem Romuni in Rusi itd. Vsi ti narodi se na političnem horizontu vrste v kolobarju, namen vseh pa je pohrustati nas in kar je najhujšega, vsi hočejo našo državo pomanirati in jo raztrgati — preračunjeno ravno našo državo! Da pojejo na Bolgarskem, na Madžarskem, v Italiji, v Romuniji, v Grški, Turčiji itd. tamošnji kapitalistični krogi isto pesem in brenkajo na iste strune, menda ni treba še posebej dokazovati. Bog vari, ne gre se za kake prikritke egoistične namene kapitalističnih kast. Njim se gre za najčistejši nacionalni idealizem, za najpoštenjšo državotvornost, za katero so (na račun naroda) pripravljeni žrtvovati vse! Za to naj se gre kmet in delavec zopet klat, za to naj kmet in delavec zopet krvavi. Vojni metež ob kanonadi topov, pokanje pušk in ob eksplozijah bomb ter šrapnelov razburja živce, možgane in kri do ekstaze, kar jemlje vsako možnost prevdarka in zamaši ušesa ter skali vid. Kakor hitro pa nastopi taka situacija, je prišel pravi trenotek, da kapitalistični vampiri za „nacionalne svetinje“ borečim se kmetom in delavcem kakor roparska zver izpije zadnjo kapljo krvi.

Le pogledjmo nekoliko natančneje in opazili bomo, da se je število bogatašev za časa vojne silno pomnožilo, da se je bogastvo, ki se je pred vojno nahajalo v rokah posameznikov, postotterilo. Nehote nam pa bo prišlo tudi na um, zakaj so od kapitalistične mafije najeti in plačani peresni kuliji hujskali na vojno.

Ljudska kri naj teče v potokih, kapitalistično družbo to ne boli, saj zna urediti vse tako, da se njeni pripadniki drže lepo v ozadju, kjer jih nobena krogla ne doseže.

Skratka, vsaka vojna je prevara delovnega naroda, vsaka vojna se odigrava izključno na račun delovnega naroda. Delovni narod torej nima nikakega interesa na novi vojni in jo zato odločno odklanja. Če pa buržuaziji koža srbi, tedaj naj se gre klati sama. Mi delavci zahtevamo pošteno plačano delo in kruh. Napovedujemo pa boj kapitalizmu in vojno vojni.

Radi vajencev.

Znana stvar je, da mizarski mojstri v Ljubljani, posebnost pa v ljubljanski okolici, imajo toliko vajencev, da njihovo število ni v nobenem skladu s številom pomočnikov. Večinoma ti vajenci po ves čas učne dobe hlapčujejo, mizarskim delavcem pa ravno ti mizarski mojstri, ki ne dajo vajencem prilike, da bi se pošteno izučili svoje stroke, pri vsaki priliki predbacivajo nesposobnost. To je napotilo vodstvo strokovne organizacije, da je na Zvezo obrtnih zadrug naslovilo nastopno spomenico, iz katere je jasno razvidno, za kaj gre. Radovedni smo, kaj bodo gospodje sedaj ukrenili. Spomenica se glasi:

P. n. Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani.

Podpisana strokovna organizacija lesnih delavcev si dovoljuje opozoriti cenjeno „Zvezo obrtnih zadrug“ na dejstvo, da mnogi gg. mizarski mojstri v Ljubljani kakor tudi v okolici, zlasti pa v Št. Vidu nad Ljubljano, imajo v razmerju napram številu vposlenih mizarskih pomočnikov vse preveč vajencev. Tozadevni kontrasti se na škodo pomočnikov kakor tudi na škodo mizarskih mojstrov v obče pojavljajo zlasti v Št. Vidu nad Ljubljano. Tam so slučajji, da imajo nekateri mizarski mojstri celo vrsto vajencev, pomočnika pa nobenega.

V vseh onih ljubljanskih mizarskih delavnicah, kjer se nahaja prekomerno število vajencev, tem vajencem običajno ni dane prilike, da bi si pridobili ono kvalifikacijo, ki bi jo pozneje ne le morali imeti, ampak ki se jo po prestani učni dobi od mizarskega pomočnika pričakuje in zahteva. Zelo pogostoma se dogaja, da so stariši ali varuhi, ki so fanta posvetili mizarski stroki, razočarani, ker se pozneje pojavi neprijetno dejstvo, da mizarstva izučeni sin ali varovanec kot mizarski pomočnik ni za rabo.

Gospodje mizarski mojstri v premnogih slučajjih niti ne jemljejo vajencev v uk zato, da bi se kaj naučili, temveč zato, da jim vsa tri leta opravljajo dela, za katera bi pravzaprav morali imeti druge, nekvalificirane delovne moči. Dogaja se, da vajenec za taka dela zapravi vsa svoja tri učna leta!

Vzrok takemu uporabljanju vajencev je pač ta, ker mnogi gospodje mizarski mojstri napačno kalkulirajo in žive v domnevi

da jim pride vajevec cenejši. V resnici pa se varajo sami sebe, ker taka kalkulacija in domneva niti za posameznika ne drži, za celotno stroko pa ima naravnost uničujoče posledice.

Glede uporabe vajencev pa je zlasti v Št. Vidu še hujše. Tam se številni mizarski mojstri v pretežni večini poleg mizarstva v obilni meri pečajo tudi s kmetijstvom. Mnogi izmed teh mizarskih mojstrov — kmetovalcev — smatrajo svojo mizarstvo obrt le kot postransko, potem ko jim je priložnostni zaslužek dobro došel.

Ker ti mizarski mojstri za oskrbovanje svojih dostikrat obsežnih kmetij in oskrbovanje svoje živine rabijo delovnih moči, uporabljajo, bolje rečeno, zlorablajo vajence, ki jim pod pretvezo učnega razmerja morajo opravljati vsa ona hlapčevska in domača dela, ki so v zvezi z vzdrževanjem kmetijskega gospodarstva. Mizarskih pomočnikov je pri številnih mizarskih mojstrih v Št. Vidu le malo, tem večje pa je število vajencev. So pa slučaji, kjer pomočnika sploh ni nobenega, vajencev pa kar šest do osem in še več! Kakšna mora biti kvalifikacija za takih okolščin „izučenih“ mizarskih pomočnikov, je več kot jasno.

Mizarska industrija in obrt je v Ljubljani in ljubljanski okolici razmeroma silno razvita. Njeni sedanji soliditeti se je zahvaliti, da je dobila široka tržišča, na katerih je zbog svojega razvoja in velikosti navezana. Da odgovarjajo naše trditve, v resnici dokazujejo dobave pohištva v razne kraje in prevzemanje dela spadajoče v okvir stavbenega mizarstva po različnih mestih države. V splošnem lahko trdimo, da je mizarska industrija in obrt v Ljubljani in ljubljanski okolici do sedaj, ako abstrahiramo vojno dobo, cvetela kakor malokatera druga. Obenem pa smo trdno uverjeni, da se nam ne more očitati skromnost, ako si zajedno usojamo tudi trditi, da so k dobri prosperiteti in dobremu slovesu solidnih izdelkov mizarske stroke ne malo prispevali tudi mizarski pomočniki, ki so glede svoje spretnosti in kvalifikacije od nekdaj uživali dober sloves.

S tem seveda ni povedano, da številni mizarski mojstri v Ljubljani in ljubljanski okolici tudi že popreje niso vajencev porabljali za dela, za katera bi jih porabljati ne smeli. Nasprotno, izpremenilo se ni v tem oziru ničesar. Ali svojodobno so skoro vsi mladi mizarski pomočniki po prestani svoji učni dobi potovali v zapadne dežele stare Avstrije, v Švico itd., kjer so se vsled prirojene zavzetosti v svoji stroki tako izpopolnjevali, da so se vračali kot spretni delavci. Njihov nauk in izkušnje so prihajali ne malo v prid razvoju in slovesu mizarstva v Ljubljani.

Vse to se je nehalo in je nastala v tem oziru občutna vrzel. Budnemu opazovalcu ne uide pojav, da preti mizarski

industriji in obrti v Ljubljani in ljubljanski okolici nevarnost konkurenčne nezmožnosti. Ta nevarnost pa ne tiči — kakor mnogi gospodje mizarski mojstri, ne da bi premislili in presodili dejanske razmere, povdarjajo — v visokih plačah mizarskih pomočnikov, ampak v tem, ker je solidnost dela mizarske stroke počela pešati. Edino to je pravilno, ker mizarski pomočniki svojih zahtev niso nikoli pretiravali. V splošnem pa velja načelo vsakega previdnega delodajalca, da dober delavec nikoli ni predrag. Ako bodo gospodje mizarski mojstri glede vajencev pri dosedanji svoji razvadi vstrajali, tedaj bode to za mizarstvo in obrt v Ljubljani in ljubljanski okolici imelo naravnost katastrofalne posledice, za katere v naprej vsakojako odgovornost odklanjamo.

Izkustva, ki smo si jih pridobili potom naše stare strokovne organizacije, in praksa dolgoletnega opazovanja nam narekujejo in nas uče, da, upoštevajoč nove razvijajoče se razmere, bode imela mizarska stroka bodočnost le tedaj, če bode imela na razpolago dobre, visoko kvalificirane in spretnne delovne moči, ker bo edinole na ta način omogočena res solidna produkcija, ki bo edina v stanju, varovati mizarski industriji in obrti v Ljubljani in ljubljanski okolici obstoj in častno mesto na konkurenčnem polju.

Iz vseh teh razlogov smatramo za nujno potrebno prvič, da se uredi številčno vprašanje glede vajencev, drugič, da se porabijo vsa razpoložljiva sredstva, da se mizarske mojstre prisili smatrati vajence kot vajence in da jih bodo pridržali le strokovnemu delu, in tretjič, da se uredi vprašanje nadaljevalnega šolskega pouka zlasti risarstva, lesosnanstva, kalkulacije itd.

Morda bi kazalo sklicati enketo vseh onih činiteljev, ki so na stvari zainteresirani. To so: „Zveza obrtnih zadrug“, „Zveza mizarskih podjetij“, „Zadruga mizarskih mojstrov“ in „Osrednje društvo lesnih delavcev“. V prvi vrsti pa je nujno potrebno — in to prosimo — da Zveza obrtnih zadrug v interesu mizarske stroke izvede perlustracijo vseh mizarskih delavnic v Ljubljani in ljubljanski okolici glede števila vajencev in njih upositve, ter da neglede na osebne interese posameznih mizarskih mojstrov ukrene vse potrebno, da se prekomerno število vajencev reducira, za ostale pa preskrbi, da bodo postali res strokovnjaki. V pričakovanju, da nas p. n. Zveza obrtnih zadrug obvesti, kaj je v tej zadevi ukrenila, beležimo z odličnim spoštovanjem za Osrednje društvo lesnih delavcev.

Andrej Bradeško
tajnik.

Ivan Tokan
predsednik.

Moderni politični razvoj.

III.

Meščanska ali buržuazijska doba.

Zlati časi buržuazije (1870—1905).

Iz leta 1870. se začnejo za buržuazijo zlati časi.

V 35letni dobi zunanjega in notranjega miru je buržuazija zamogla razviti svojo gospodarsko politično moč do vrhunca. Meščansko parlamentarno življenje se je v tem času oziroma v tej dobi uživalo v narodno-militarističnih državah s kapitalističnimi uredbami. Ogenj nekdanje revolucije se zdi, da je pogasil popolnoma.

V tem prvem času meščanske vsegamogočnosti (1870—1885) nastopi tudi njena socialna protirevolucija, to se pravi, meščanstvo uporabi vsa sredstva, da zatre delavsko, predvsem socialnodemokratsko gibanje. Na Nemškem, v Avstriji in na Francoskem začno preganjati delavske voditelje z veleizdajskimi procesi, proti delavstvu se sklepajo izjemne postavbe.

V duševnem oziru je opaziti protirevolucijo v okrepitvi klerikalizma, v gospodarskem oziru pa v carinski politiki (1879). Domači tovarnarji in producenti sploh dosežejo vsled svojega političnega vpliva in zakonodaji svoje gospodarske koristi s tem, da se na tuje izdelke navali visoka carina, tako da zamedejo oni svoje izdelke poljubno visoko prodajati, ne da bi seveda delavske mezde zato razumno povišali. Naraste draginja, ki tlači posebno delavstvo in malomeščanske stanove.

Prvi, ki so se v tem času dvignili energično proti izsesavajočemu kapitalizmu, so bili malomeščanje in ne delavstvo. Povod za to je dala velika gospodarska kriza iz l. 1873., ki je zadela v prvi vrsti malomeščanstvo proti nekrščanskemu internacionalnemu kapitalizmu pod zastavo tozadevno „krščanskega“ socializma. Druga skupina malomeščanstva se je združila proti kapitalizmu pod firmo narodnosti. „Mi moramo braniti nemškega človeka pred kapitalom“ so klicali Schönererjanci, tam so Luegrovcji pod zastavo krščanstva in antisemitizma šli v boj zoper kapitalizem. Kakor eno, tako je tudi drugo geslo služilo le demagogiji voditeljev, vsled česar ni zamoglo v

Zločin.

V zadnjih številkah našega lista smo povedali, da se delavstvo tovarne za vagone „Ferum“ v Subotici od 7. aprila t. l. že nahaja v stavki in kaj je bil vzrok te stavke. Danes pa moramo poročati, da je stavka vsled nepričakovanega in neverjetnega zločina propadla! Poroča se nam, da je separatist Bračinac iz Beograda posegel vmes, izdal letak ter v njem pozval stavkujoče, naj se vrnejo na delo. In v resnici je temu nekaj delavcev nasledilo, s čemer je bil napravljen začetek konca. Koliko je gospodin Bračinac za to uslugo kapitalistom prejel nagrade, še ne vemo.

To je že drugič, kar je Bračinac šel na roko podjetnikom. Pričelo se je v Brodu na Savi. Tam je za časa stavke meseca novembra 1922 za hrbtno stavkujočih sklenil pakt z upravo tovarne, na kar je začel kaliti vodo med stavkujočimi in preskrbovati stavkolomce. Vse žrtve, ki so jih stavkujoči doprinesli, med katerimi je bilo tudi okoli 200 lesnih delavcev, so bili zaman. Tudi požrtvovalnost ostalih lesnih delavcev ni zalegla ničesar proti zločinu, katerega je takrat izvršil isti Bračinac. Za stavko v Brodu so lesni delavci v Zagrebu sami nabrali 18.000 dinarjev, ne glede na denarno podporo lesnih delavcev drugih krajev — vse je bilo vrženo skozi okno!

Isti slučaj je bil v Varaždinu, kjer je stavka okoli trideset lesnih delavcev istotako propadla le zaradi zahrbtnega rovarjenja ljudij, s katerimi je razredno zavedno delavstvo že davno obračunalo. Lesni delavci v Zagrebu so za stavko v Varaždinu potrošili približno 10.000 dinarjev; uspeh pa so preprečili separatisti potom dobave stavkolomcev.

V Subotici je bilo udeleženih na stavki 108 lesnih delavcev, drugo večino so tvorili kovinarji. Stavkujoči so se držali vzorno. Tudi to stavko se je v moralnem in gmotnem oziru podpiralo in napravlilo, kar je bilo mogoče. Sami ljubljanski lesni delavci so poslali tja 2800 dinarjev in ko se je na stran delavcev že nagibala zmaga, pridejo separatisti in prodajo stavkujoče za skledo leče! Bračinac na eni strani pri akciji, tičoč se zedinjenja, vodi glavno besedo, na drugi strani pa istočasno zavratno napada in uničuje drugače sigurne pridobitve potom najostudnejše demagogije. Le tako naprej, vi gospodje samozvani voditelji, ki vam primanjkuje tal pod nogami, vam bodo kmalu še tisti, ki so vam še verovali, vsaj preje pokazali hrbet. Kriminalnim tipom ala Bračinac so to pot tudi pomagali parasiti od okrožnega urada za zavarovanje delavcev, bolje rečeno urada za zavarovanje zgubljenih

gospodarskem oziru doseči zaželjenih uspehov, v političnem oziru pa sta vendar oni dve gesli prispeli k demokratizaciji Evrope.

Takoj za malomeščanstvom se je dvignilo delavstvo. Delavski proletarijat v Nemčiji je vzbudil Internacijo zopet k življenju, po spretnem vodstvu svojih izbornih duševnih voditeljev (Bebel, Liebknecht in drugi) se je notranje organiziral in okrepil. Napredujoč od zmage do zmage na volilnih bojiščih je prisilil vladu, da je odpravila izjemne postave proti delavstvu (1890). V tem času je padel tudi Bismarck, najhujši sovražnik delavstva sploh in socijalne demokracije posebej.

Nemški proletarijat je postal prvoboritelj in spodbuditelj vesoljnega proletarijata. Ta vpliv se je posebno pokazal na Francosko, kjer vidimo vstajati drugo Internacijo (v Parizu l. 1889.), ki je delavstvu določila prvi majnik kot delavski praznik.

Še bolj blagodejno je vplivalo gibanje nemškega prole-

eksistenc, ki se boje volitev kakor hudič križa. Tekom štirih tednov se je tej malomeščanski zaroti posrečilo spraviti skupaj 200 stavkolomcev, kar je za zlom stavke zadostovalo. Tako je prišlo, da je po desetih tednih stavke bilo vrženo veliko število delavstva tovarne za vagone z družinami vred na cesto zato, da so dobili ostali bagatelo par procentov kot povišek na plači — kot judežovo nagrado.

Marsikdo vpraša, od kot tako ravnanje teh liferantov stavkolomcev? Odgovor na to je zelo enostaven — kdor podpira buržuazijo, tega podpira tudi ona, in nasprotno, koga podpira buržuazija, ta mora podpirati tudi njo.

Čujemo, da je Bračinac od internacionalne zveze kovinarjev v Bernu prejel 6000 frankov. Bog zna pod kakim pretevezami jo je obrnil. Da bi mu pa dala denar za razbijanje pokretov, dvomimo. Ako pa internacionala kovinarjev morebiti vendarle misli, da se dajo vstvarjati organizacije v Jugoslaviji potom frankov in potom zlorabe teh frankov, tedaj se kruto vara.

Žalostnim junakom je zagotovljen konec, ki bo tudi žalosten.

Po domače.

Pravcati eldorado kapitalističnega ciganstva predstavlja lesnoindustrijsko podjetje gospodina Vricelja v Ragoznici pri Ptujju. Vsekakor izgleda, da si g. Vricelj domišlja, da se nahaja njegovo podjetje tam nekje v Albaniji, kjer namesto zakona odločuje kvečjemu puška in handžar. O kakem redu nikjer ne duha ne sluha. Žaga teče od ranega jutra do polnoči, delavci delajo po 12 do 16 ur na dan! Plače so mizerne, in še te se nekaterim izplačujejo tedensko, drugim štirinajstdnevno in tretjim celo za tri tedne!

O kakem doplačilu 50% za storjene nadure nobenega govora. Često se dogaja, da Vricelj delavcem kar zaukaže, da morajo itak predolgo delovno dobo podaljšati še za pol ure, kdor ne uboga, temu enostavno zapreti z odpustom. Čudno je, da sme podjetnik, kakor je Vricelj, pred nosom okrajnega glavarstva na tak kričec način gaziti zakon. Ali Vricelj si zna pomagati. V ponočnih veselih družbah plačuje za celo omizje ves račun za jedačo in pijačo. Na ta način uživa ugled in sloves kavalirja. Da gredo te ponočne požrtije na račun krvavih delavskih žuljev, to jaro in od pijače razigrano gospodo bore malo briga. Pa ja niso včasih deležni požrtije morda tudi nekateri funkcionarji okrajnega glavarstva? Brezprimerno teptanje zakona

tarijata na Avstrijsko, kjer je dr. Viktor Adler stopil na čelo socijalno demokratičnega delavstva.

To tretje obdobje (1890—1905) je karakterizirano po dveh prikaznih. Po eni strani vidimo naraščati moč socijalne demokracije v vseh zapadnoevropskih državah in vstvarjati potom politično volilnih bojov močne politične stranke, na drugi sliki pa vidimo kapitalizem ne le napredovati do omotične višine, ampak tudi stopati istočasno potom kartelov in trustov v obrambno pozicijo nasproti konzumentom odnosno manjšim kapitalistom. Kartelna veleprodukcija požira male podjetnike in duši konzumente, ki morajo plačati cene, koje jim kartelisti diktirajo. Carinska politika, ki stoji pod vplivom kapitalista, brani tujim cenim izdelkom z visokimi carinami čez mejo pod hinavsko pretvezo, da je treba „varovati nacionalno delo“ in tako pridemo v Avstriji do raznih absurdnosti, da moramo n. pr. avstrijsko železo tu v Avstriji dražje plačati, nego plačuje isto železo inozemec, ki mu ni treba plačevati visoke uvozne carine.

To obdobje končuje skratka z vrenjem po celi Evropi. (Nadaljevanje.)

od strani Vričlja pred očmi-okrajnega glavarstva vzbuja sum in daje povod za najraznovrstnejše domneve in argumentacije.

Razmere na Vričljevi žagi so tudi dokaz neverjetne indolentnosti inšpekcije dela v Mariboru. Ako bi ta le količkaj vršila svojo dolžnost, bi take svinjarije ne bile mogoče.

Centralni odbor strokovne organizacije lesnih delavcev v Ljubljani je na inšpekcijo dela v Mariboru naslovil tozadevno vlogo in radovedni smo, kaj bo inšpekcija ukrenila.

Priznati pa si moramo, da nosijo krivdo na vsem tem v največji meri delavci sami. Namesto da bi se že davno bili kot en mož v strokovni organizaciji lesnih delavcev združili, so na skrivaj stiskali pesti in se pridušali. To vse skupaj seveda ni pomagalo nič. Vričlja taki izbruhi onemogle jeze niso boleli, oderuški svoj bič je nad njimi vihtel nemoteno dalje. Če hočejo delavci priti kapitalističnemu pohlepu v okom, ni drugega sredstva, kakor močna strokovna organizacija.

Ne nasedajte demagogom.

Vsakemu je znano, da so takozvani demokrati ali, kakor se jih je preje imenovalo, liberalci izraziti zagovorniki kapitalističnega sistema in režima. Klika teh demokratov je sicer popolnoma dogospodarila, vse eno pa upa, da se bo s pomočjo srbskih demokratov še izkobacala iz svoje agonije.

Vodja te demokratske familije je dr. Žerjav, ki je vsled svoje popolne nesposobnosti zafural vse, kar je kedaj vzel v roke. Mož je bil svoječasno tudi minister za socialno politiko. Kako je znal kot tak vstvarjati, dokazuje najbolje zakon o zavarovanju delavcev, ki je tako ponesrečen, da celemu zavarovanju, ki je zgrajeno na tem Žerjavovem zakonu, preti totalna katastrofa. Zakon o zaščiti delavcev, ki je tudi Žerjavovo dete, je povzročil, da so vse inštitucije, kojim pripada varstvo delavcev, kakor inšpekcije dela, delavske zbornice itd., podobne mrtvo rojenemu detetu. Skrajni čas je bil, da je mož pri volitvah pogorel. Vemo, da je dr. Žerjavu silno žal, da danes ne more več strašiti po Beogradu in spletkariti proti interesom delavstva v prid kapitalističnim delodajalcem vseh kalibrov. Dokler je bila kapitalistična demokratarija potom dr. Kukovca in dr. Žerjava pri vladnih koritih, si je — kar se pri gosposkih hajdukih samo ob sebi razume — v izdatni meri preskrbela „cvenka“. Slutila pa je demokratska družba že v naprej, da ji pešajo moči in da bo le malo takih zarukancev, ki bi ji pri volitvah pomagali nazaj v sedlo. Zato se je jela ozirati okoli in iskala, kje bi bil še kdo, ki bi se kot žrtev dal izkoristiti. Oko demokratske gospode se je pri pogledu na delavstvo sicer nekoliko zatemnilo, ker takega pogleda ni bilo vajeno; domišljavi, o zlatem teletu razglablajoči demokratski možgani tudi niti v sanjah niso razmišljali nikoli o usodi delavstva, ali v sili hudič muhe je. Gospoda iz demokratskega tabora, ki je bila do sedaj navajena le Cankarskih afer, svinčenih afer in drugih finančnih afer, pri katerih so igrali glavno vlogo milijoni, se je ponizala, nataknila delavstvu prijazno krinko na svoj drugače od srda do delavstva spačeni obraz ter se podali na lov na kaline, ki naj bi rešili njen popolni bankrot.

Denarja je bilo dosti, in kjer je dosti denarja, tam se najdejo vselej tudi živi izvržki, ki so za denar pripravljeni vsakemu in vselej vdinjati se kot judi iškarjoti. Elementi brez vsakega značaja, individui brez jote duševne inteligence, kruhoborci najnižje sorte, izmečki, ki so obredli že vse vrste klerikalcev, socialistov in komunistov, ki pa vsled svoje duševne

revščine in destruktivnosti niso mogli priti nikjer na zeleno vejico ala Zupan, Curhalek et tutti quanti so demokratarjem dobro došli. S temi kupljenci in pa z listom, ki ga imenujejo „Unija“, so demokratarji pričeli uganjati svojo najpodlejšo demagogijo, bolje rečeno „Žerjavščino“.

Pomagalo ni vse skupaj nič: Žerjav navzlic denarju, navzlic njegove „Unije“ in navzlic svojim najetim uskoškim priganjačem ni opravil ničesar in pamet delavstva nam jamči za to, da nikoli tudi ničesar opravil ne bo.

Koruptna družba okoli takozvane „Samostojne strokovne delavske Unije“ skuša še danes ribariti v kalnem, ker še vedno upa, da bo svojemu krušnemu očetu „Žerjavu“ pripomogla k poslanskemu mandatu in s tem k ministrskemu stolčku. Zato se maloštevilni člani garde Žerjavovih trabantov trudijo delati združbo tudi v nekaterih krajih, kjer živi skupaj večje število lesnih delavcev. Nekaj ostankov sredstev izza Kukovec-Žerjavove vladne dobe menda še imajo, zato razpošiljajo svoj listič zastonj in pišejo v njem, kakor bi v tem ali onem kraju res imeli kaj članov. Ugotavljamo, da demokratska, Žerjavova laž „Unija“ nikjer med lesnimi delavci nima prav nikogar, ker se hvala Bogu še ni našel noben lesni delavec, ki bi proti svojim lastnim interesom hotel delati kapitalistični, demokratski buržuaziji tlako in pomagati zatirati svoje lastne sotrpine.

Noben pameten in zaveden lesni delavec Žerjavščini ne bo nasedel, nasprotno bo lažnjivim demagogom in od demokratskih kapitalistov plačanim hlapcem pokazal vrata, kjerkoli bi se pojavili. Žerjavščina spada na gnoj.

Mi lesni delavci imamo svojo lastno delavsko strokovno organizacijo, ki je razredna in nobene primesi kapitalistične Žerjavščine ne prenese. Za njo agitirajmo, za njo delajmo.

Da ne bo pomote.

Dne 14. junija 1923 je osrednji odbor strokovne organizacije lesnih delavcev v Ljubljani v sporazumu s podružnico lesnih delavcev v Mariboru naslovil na ravnateljstvo tovarne za brušenje stekla „Kristal“ v Mariboru spomenico z namenom in vsebino, da se v ti tovarni vposlenim delavcem plača primerno zviša. Nato je ravnateljstvo tovarne „Kristal“ osrednji odbor s pismom z dne 16. junija t. l. obvestilo, da je svojemu delavstvu že pred dvema mesecema zboljšalo plačo, za 10% navzlic temu, da je najboljša plačano na tukajšnjem (v Mariboru) trgu. Daljši zahtevek v znesku 25% pa da družba nikakor ne bi mogla prenesti. V nadaljnjem nam je skušalo ravnateljstvo dopovedati, da znašajo že sedaj plače kvalificiranih delavcev 36 do 45 kron na uro. Na videz bi torej plače res ne bile ravno slabe. Ali ravnateljstvo je pozabilo povedati, da so tako plačani delavci med ostalimi bele vrane. To je ravnateljstvo previdno zamolčalo! Samo eden je izmed profesoristov imel po 41 kron na uro, drugi profesoristi pa so imeli vsi za 5 kron manj. Poleg tega prihaja še v poštev, da je profesoristov zelo malo. Vsi ostali delavci pa so imeli povprečno po 18 do 21 kron na uro. To je vsekakor nekoliko drugačna slika kakor ona, ki nam jo je skušalo kazati ravnateljstvo. To se nam je zdelo potrebno ugotoviti, da ne bo pomote.

Sicer pa moramo dodati, da se je navzlic prvotnemu odklonilnemu stališču ravnateljstva dne 15. junija 1923 vršila razprava in da se je kot rezultat te razprave povišalo vsemu delavstvu plača za 15%.

Pravila

Zveze lesnih delavcev Jugoslavije.

§ 1.

Ime, sedež in delokrog.

Ime zveze je: Zveza lesnih delavcev Jugoslavije, ima svoj sedež v Ljubljani ter deluje po celi Jugoslaviji. Na podlagi tozadevnega sklepa rednega zvezinega kongresa se sme sedež prenesti tudi v kako drugo mesto Jugoslavije.

§ 2.

Namen zveze.

Namen zveze je, da vsestransko varuje in ščiti ter pospešuje materijalne in moralne interese svojih članov.

§ 3.

Sredstva in pripomočki.

1. Sredstva in pripomočki v dosego tega namena so:

- poraba vseh dopustnih sredstev za dosego bolj-
ših plačilnih in delovnih pogojev;
- odprava dela v akordu, varovanje nedeljskega
počitka in odprava nadur;
- sklepa kolektivne pogodbe nanašajoče se na
plačilno in delovno razmerje članov;
- nudi svojim članom redno ali izredno podporo
v slučaju brezposelnosti in na potovanju;
- nudi svojim članom pravno pomoč v sporih
izvirajočih iz delovnega razmerja;
- podpira svoje člane v slučaju mezdnih pokre-
tov in izporov;
- preskrbuje delo svojim članom potom lastnih
posredovalnic;
- preskrbuje svojim članom prenočišča;
- zbira statistične podatke narodnogospodarskega
značaja, zlasti one, ki se nanašajo na lesno
industrijo ter z iste v zvezi prizadetega de-
lavstva;
- zbira statistične podatke socialno političnega
značaja in vseh panog delavskega zavarovanja;
- udeležuje se pri volitvah v vse javne korpo-
racije, zlasti one gospodarskega in socialno-
političnega značaja;
- pospešuje med članstvom vede in znanja potom
tečajev, predavanj, shodov, izdajanjem stro-
kovnih glasil in drugih publikacij, ustanavljan-
jem knjižnic in posluževanjem se vseh sredstev,
ki služijo v dosego čim višje kulturne, moralne
in razredno zavedne stopnje, ter zavest skup-
nosti kakor tudi splošne solidarnosti;
- nadzoruje pravilno izvajanje sklenjenih delov-
nih pogodb, posebno onih, ki se tičejo mezd-
nega vprašanja, delovnega časa in drugih de-
lovnih pogojev, in končno
- nadzoruje pravilno in točno izvajanje vseh za-
konov ter določil, tičočih se delavskega prava,
varstva, zaštite in zavarovanja.

2. Izdatki se pokrivajo:

- potom rednih ali izrednih prispevkov,
- potom vpisnin in pristojbin,
- obresti od imovine,
- zbir, daril, volil,
- potom prebitkov zabav, veselice in prebitkov
priredb svojih dramskih, pevskih itd. krožkov
ali sekcij, ki jih zveza v svojem področju
povsod sme ustanavljati.

§ 4.

Uprava.

1. Upravo zveze tvorijo:

- poverjeništa in vplačevalnice,
- odbori in kontrole krajevnih skupin oziroma
podružnic,
- pokrajinski odbori in kontrole,
- pokrajinske konference,
- centralni odbor in centralna kontrola,
- kongres.

2. Odbori in kontrole podružnic, kakor tudi poverjeništa vplačevalnic se volijo na vsakoletnih rednih občnih zborih.

3. Redni občni zbori podružnic in vplačevalnic se sklicujejo vsako leto tekom prvega četrtletja.

4. Število članov posameznega kraja do 20 se smatra kot vplačevalnica in stoji takim vplačevalnicam na čelu poverjeništa sestojeca iz petih članov. Izmed teh petih članov je eden predsednik, drugi tajnik, tretji blagajnik, ostala dva tvorita kontrolo. V slučaju, da je eden izmed članov poverjeništa zadržan, se ostali med seboj v poslih solidarno podpirajo.

V krajih, kjer se nahaja preko 20 članov, se ustanovljajo podružnice. Takim podružnicam stoji na čelu odbori, ki do 50 članov podružnice sestojajo iz petih odbornikov in dveh revizorjev. Podružnice z več kakor 50 člani do 150 članov imajo po sedem odbornikov ter dva revizorja. Vsem onim podružnicam pa, ki štejejo preko 150 članov, stoji brez ozira na nadaljno število članov na čelu odbori sestojecih iz devetih odbornikov in dveh revizorjev.

5. Vsi odborniki ter revizorji se volijo na rednih letnih občnih zbora in morajo biti vsi, ki se jih predlaga za izvolitev, izbrani iz vrst redno plačujočih članov.

Na eventualnih izrednih občnih zbora podružnic in vplačevalnic se sme morebitno manjkajoče število odbornikov in poverjeništev le izpopolnjevati.

6. Način volitev, porazdelitev funkcij, delokrog kakor tudi dolžnosti in pravice podružničnih odborov odnosno poverjeništev in posameznih funkcijonarjev predpiše kongres zveze potom posebnega pravilnika.

§ 5.

Pokrajinski odbori.

Pokrajinski odbori zveze lesnih delavcev Jugoslavije obstojajo v Ljubljani za Slovenijo in Dalmacijo, v Zagrebu za Hrvatsko in Slavonijo, v Beogradu za Srbijo, v Novem Sadu za Vojvodino in v Sarajevu za Bosno-Hercegovino in Črno goro. Eventualne spremembe glede razpredelbe izvrši kongres.

1. Pokrajinski odbori se volijo na pokrajinskih konferencah in sestojajo iz ožjega in širšega odbora.

Ožji odbor sestoji iz sedmih članov in dveh revizorjev, širši odbor vtevši člane ožjega odbora iz 14 odbornikov in treh revizorjev.

2. Ožji odbor ter dva revizorja voli pokrajinska konferenca izmed članov oziroma delegatov one podružnice, kjer ima pokrajinski odbor svoj sedež.

3. Redne pokrajinske konference sklicuje pokrajinski odbor vsake dve leti. V slučaju, da smatra to pokrajinski odbor za potrebno ali pa da to zahteva dve tretjini članstva dotične pokrajine, lahko skliče oziroma mora sklicati pred potekom določene dobe tudi izredno konferenco.

4. V slučaju kakih zaprek ali pa da bi pokrajinski odbor ne hotel, sme redno ali pa v slučaju nujne potrebe tudi izredno pokrajinsko konferenco sklicati centralni odbor zveze.

5. Pokrajinski odbor se na pokrajinski konferenci sme le izpopolnjevati.

6. Pokrajinski odbor vrši vse one naloge v prenešenem delokrogu, ki mu jih kongres zveze oziroma centralni odbor odkaže.

§ 6.

Glavni odbori onih obstoječih pokrajinskih strokovnih organizacij lesnih delavcev, ki sklenejo pristop k zvezi ter priznavajo pravila in pravilnike in se obvežejo vršiti točno vse sklepe zvezinega kongresa in sklepe centralnega odbora, se formalno smatra za pokrajinske odbore lesnih delavcev Jugoslavije. Dejansko pa delujejo v svojem delokrogu kot samoupravna telesa v smislu § 5.

§ 7.

1. V vsaki pokrajini sme v okvirju zveze obstojati le po eden pokrajinski odbor.

2. Delokrog pokrajinskih odborov so pokrajine, kakor so označene v § 5., točka 1. V slučaju spora odločuje centralni odbor zveze.

§ 8.

Seje ožjih pokrajinskih odborov, kakor tudi podružnic in poverjeništev in vplačevalnic se vrše vsaj enkrat vsakih osem dni.

§ 9.

Kadar namerava pokrajinski odbor sklicati redno pokrajinsko konferenco, mora pokrajinski odbor to svojo namero v onih listih, ki jih v to svrhu določi kongres, vsaj tri mesece predno se vrši konferenca razglasiti. Obenem mora priobčiti tudi dnevni red, o katerem naj se na konferenci razpravlja.

Za sklicanje izredne pokrajinske konference zadostuje pod istimi pogoji razglasitveni rok enega meseca. V vsakem slučaju pa je tudi označiti kraj in prostor, kjer se bo konferenca vršila. Vrh tega se mora označiti tudi dan in uro pričetka.

§ 10.

Število delegatov, ki imajo pravico na udeležbo na pokrajinski konferenci, določuje pokrajinski odbor v razmerju števila članstva dotične pokrajine.

§ 11.

Na sejah plenuma pokrajinskih odborov kakor tudi na pokrajinskih konferencah, na katerih se sme sklepati le o zadevah tičočih se dotične pokrajine, se sklepa z navadno večino glasov.

§ 12.

Posle, ki spadajo v delokrog pokrajinskih odborov in pokrajinskih konferenc, predpiše kongres potom posebnega pravilnika.

§ 13.

Centralni odbor in kongres.

1. Centralni odbor sestoji iz 21 članov, izmed katerih je devet članov voljenih izmed članstva dotičnega kraja, kjer ima zveza lesnih delavcev Jugoslavije svoj sedež. Dva izmed teh tvorita ožjo kontrolo. Ostalih dvanajst, izmed katerih pripade eden na kontrolo, se voli po razmerju članstva, pri čemur se ima po možnosti upoštevati vse pokrajine. Vsekakor pa mora biti vsak pokrajinski odbor v centralnem odboru vsaj po enem svojem članu zastopan.

2. Ves centralni odbor se voli na kongresu in se voli kakor pokrajinski odbori na pokrajinskih konferencah z navadno večino glasov po sledečem ključu: Na sedež centrale pripada 9, Hrvatsko in

Slavonijo 4, Srbijo 3, Vojvodino 2, Bosno in Hercegovino 2, Dalmacijo 1 član.

3. Centralni odbor sestoji iz prvih devetih članov kot ožji in vštevši teh devet z ostalimi vred plenum.

4. Seje ožjega odbora se morajo kakor pri pokrajinskih odborih vršiti vsakih osem dni enkrat. Rok, v katerem se imajo sklicovati plenarne seje centralnega odbora, določuje kongres.

5. Vsi odbori, tako poverjeništev vplačevalnic kakor tudi odbori podružnic tako tudi ožji in plenumi pokrajinskih odborov in centralnega odbora so sklepni, ako se na poziv pristojnih predsednikov odzove nadpolovična večina odborovih članov.

6. Podružnični in pokrajinski odbori kakor tudi centralni odbor se po izvolitvi in končanem zborovanju takoj konstituirajo. Pri konstituiranju je gledati na to, da se v kolikor to dopušča število članov posameznih odborov določi predsedniku, tajniku in blagajniku po enega namestnika. To velja za odbore podružnic, pokrajinske odbore in centralni odbor.

7. Samo članom poverjeništev vplačevalnic se takoj na občnem zboru potom volitev določijo funkcije.

8. Funkcije članov poverjeništev, odborov podružnic, pokrajinskih odborov in centralnega odbora trajajo do prihodnjih rednih občnih zborov oziroma rednih pokrajinskih konferenc odnosno rednega kongresa. Le v slučaju odstopa, smrti ali odpotovanja se člani poverjeništev in podružničnih odborov nadomestijo na izrednih občnih zbora potom nadomestnih volitev. Ako pa na kakršenkoli način izgubi kateri izmed ožjih pokrajinskih odborov kakkega člana, se sme v sporazumu s podružnico onega kraja, kjer ima pokrajinski odbor svoj sedež, prosto imenovati. Isto velja tudi za ožji del centralnega odbora. Ostali člani plenuma pokrajinskih odborov, ako se ne presele v kako drugo pokrajino, svojega mandata zaradi tega, ker so menjali svoje bivališče v isti pokrajini, ne izgube. V slučaju pa, da se presele v kako drugo pokrajino ali na drug način svoj mandat izgube, mora pokrajinski odbor ukreniti, da podružnica dotičnega kraja, ki jo je ob svoji izvolitvi na pokrajinski konferenci zastopal, izvoli na prvem svojem članskem zborovanju namestnika. Člani plenuma centralnega odbora izven prvih devet svojega mandata radi preseljevanja iz ene pokrajine v drugo izgubiti ne morejo. Ako ga pa sami odlože ali drugače izgube, tedaj pri nadomestitvi velja isti postopek kakor pri članih plenuma pokrajinskih odborov.

§ 14.

1. Centralni odbor je po zaključitvi vsakokratnega rednega kongresa najvišja inštanca zveze lesnih delavcev Jugoslavije.

2. Dolžnost centralnega odbora je zlasti strogo paziti na to, da se na celi črti natančno izvršujejo sklepi kongresov in določbe pravil ter pravilnika.

3. Centralni odbor sklicuje kongrese in poroča na njih o vseh zadevah zveze ter stavi primerne predloge.

4. Pokrajinske konference sicer same nastavlajo svoje nameščenice in jim pokrajinski odbori določujejo prejemke, vendar pa so ti nameščenici v kolikor drugače ne določuje zvezin pravilnik, odgovorni tudi centralnemu odboru.

5. Nameščenice centralnega odbora namešča plenum in jim ta tudi določuje prejemke.

6. Centralni odbor daje nasvete in stavi predloge pokrajinskim konferencam ter pokrajinskim odborom, ki jih morajo, v kolikor drugače ne določuje pravilnik, upoštevati.

7. Centralni odbor opravlja vsa zvezina sredstva in sklade v kolikor niso petom pravilnika pridržana pokrajinskim odborom.

8. Centralni odbor vrši kontrolo nad poslovanjem in finančnim gospodarstvom pokrajinskih odborov.

9. Centralni odbor vodi statistiko o vseh onih panogah delavskega zavarovanja, narodnega gospodarstva in socijalnopolitičnega značaja v kolikor je to v interesu članstva zveze.

10. Centralni odbor izdaja publikacije delavskovarstvenega, zavarovalnega, narodnogospodarskega in socijalnopolitičnega značaja ter daje smernice strokovnemu tisku zveze.

11. Svoje plenarne seje razglasa centralni odbor v zvezinem tisku vsaj tri tedne predno se iste vrše.

12. Vse seje centralnega odbora sklicuje predsednik odnosno njegov namestnik ali pa v to pooblaščen tajnik.

13. V svrhu uspešnega reševanja poedinih poslov voli centralni odbor iz svoje sredine odseke, katerim se v proučevanje in reševanje odkaže na pr. delavsko zavarovanje, pravno varstvo, socijalno zakonodajstvo, predavanje in pouk, tisk, zabavne priredbe itd. V take odseke centralni odbor lahko pritegne tudi druge osebe iz vrst članstva in, ako potreba nanese, zlasti v pravnem pogledu, tudi svetovalce izven vrst članstva. O vseh navetih in nameranih ukrepih odločuje v vsakem slučaju končno veljavno centralni odbor.

14. Določila predstoječe točke veljajo tudi za pokrajinske odbore.

15. Predsednik zveze lesnih delavcev Jugoslavije se smatra kot predstavnik te zveze in ako je ta zadržan ga nadomešča njegov namestnik.

16. Vse spise in dopise podpisuje predsednik odnosno predsednikov namestnik in še eden v to določeni član centralnega odbora ali pa v to pooblaščen tajnik. V vseh slučajih morajo vsi spisi in dopisi nositi zvezin pečat. To velja tudi za pokrajinske in podružnične odbore s to razliko, da nosijo akti pečat teh odborov.

Za poverjenišтва vplačevalnic zadostuje poleg pečata podpis predsednika. Vsi pečati vseh odborov morajo imeti enotno obliko in razbrati se mora iz njih poleg imena podružničnega odbora in kraja tudi zvezino ime.

17. Pri obračunih in denarnih zadevah morajo v vseh odborih sopolpisovati tudi blagajniki in najmanj po eden revizor.

§ 15.

Kontrola.

1. Člani odborov, katerim je bila dana naloga revizije, so v vsakem oziru odgovorni za redno in pravilno denarno poslovanje.

2. Revizorji poverjeništev in podružnic poročajo na vsakokratnem članskem zborovanju o stanju knjig in blagajne preteklih mesecev. Na občnih zbora pa poročajo o stanju blagajne in knjig za celo leto.

3. Člani kontrole pokrajinskih odborov poročajo o stanju knjig in blagajne kakor tudi o denarnem gospodarstvu plenarnim sejam pokrajinskih odborov in pokrajinskim konferencam. Revidirati knjige in blagajno pa morajo vsak mesec enkrat.

4. Predstoječa točka velja tudi za revizorje centralnega odbora napram temu in kongresu.

5. Revizorji vseh odborov so dolžni vsako nerednost, kakor hitro jo opazijo, takoj javiti svojemu predstojnemu odboru.

6. Kako se imajo voditi knjige in nalagati denar v vplačevalnicah, podružnicah in pokrajinskih

upravah ter centrali predpiše potom tozadavnega pravilnika centralni odbor.

7. Revizorji podružnic in vplačevalnic so odgovorni pokrajinskim odborom, pokrajinski odbori centralnemu odboru, centralni odbor pa kongresu.

8. Centralni odbor ima pravico potom svojih revizorjev vsak čas izvesti revizijo poslovanja pokrajinskih odborov, podružnic in vplačevalnic.

9. Nikjer in nikoli ne smejo knjige izkazovati izdatkov brez tozadavnih potrdil. Pregledni morajo biti tudi dohodki.

10. Za pravilnost splošnega poslovanja, zlasti denarnega, v kolikor zadene delokrog posameznih kompetenc, jamčijo vsi revizorji z blagajniki vred osebno.

11. Članom kontrole pristojna pravica glasovanja na zborovanju vseh onih forumov, za katere so bili izvoljeni. Izvzeti so le slučaji, ki se tičejo revizorjev samih.

§ 16.

Kongres.

1. Kongres je najvišji forum celotne zveze lesnih delavcev Jugoslavije. On odločuje v vseh zadevah pravno in končno veljavno.

2. Pravico udeležbe na kongresu imajo:

- a) vsi člani centralnega odbora in kontrole,
- b) izvoljeni delegati,
- c) člani (ne vsi) pokrajinskih odborov,
- d) povabljeni gosti.

3. Vsi v točki 2 tega paragrafa razen gostov se smatrajo kot polnopravne. Vendar pa člani kontrole v zadevah, tičejočih se njihove funkcije, ne glasujejo. Posvetovalni glas na kongresu imajo nameščenji tajniki in uradniki centralnega odbora in pokrajinskih odborov, v kolikor ti nameščenji niso člani teh odborov odnosno niso bili kot delegati izvoljeni.

4. Vsi ostali udeleženci kongresa se smatrajo kot gostje in sme predsednik posameznikom dati besedo, če to kongres za vsak posamezni slučaj posebno sklene.

Izvzete so le one osebe v tem pogledu, v kolikor jih je centralni odbor s posebnim naročilom povabil.

5. Vsak pokrajinski odbor ima pravico oficijelno poslati na kongres le po tri svoje člane, izmed katerih pa mora biti vselej po en član pokrajinske kontrole.

6. Pri sklepanju o konstrukciji in forme odn. reforme zvezine organizacije in razporeditve financ kongresa morajo tozadavni sklepi sloneti izključno le na soglasnem sporazumu.

V vseh ostalih zadevah sklepa kongres z navadno večino glasov.

7. Kongres izreka svojo sodbo o vsem poslovanju zveze in poslovanju vseh poedinih zvezinih edinic kakor tudi o poslovanju nadzorstva.

8. Kongres spreminja pravila in pravilnik, pri čemur pa ne sme prezreti določila točke 6 § 16. in tudi to, da se sme visočina prispevkov posameznih prispevnih razredov določiti le sporazumno. Le po soglasnem sklepu se smejo tudi določevati kvote centralnemu odboru, pokrajinskim in podružničnim odborom ter poverjeništvom vplačevalnic.

9. Kongres sklepa plodonosno nalaganje zvezine imovine.

10. Kongres sklepa, upoštevajoč točki 6 in 8 tega paragrafa, o visočini tedenskih prispevkov, vpisnin in drugih pristojbin.

11. Kongres sklepa o kvotah, ki od tedenskih prispevkov prejmejo centralni odbor, pokrajinski odbori in podružnice v smislu točk 6 in 8 tega paragrafa.

12. Kongres sklepa resolucije in daje direktive centralnemu odboru.

13. Kongres rešuje in sklepa o pritožbah, željah in predlogih članov, pokrajinskih in podružničnih odborov, v kolikor so bile te želje, pritožbe in predlogi vsaj 14 dni pred kongresom vposlane centralnemu odboru.

14. Kongres sklepa o vsebini pravilnikov, s katerimi se urejuje notranje poslovanje centralnega odbora, pokrajinskih odborov, pri čemer pa se ne sme kršiti določb točk 6 in 8 tega paragrafa.

15. Kongres sklepa in ureja potom pravilnika vse panoge podpor.

16. Končno rešuje kongres vse one zadeve, ki so v zvezi z delovanjem zveze in niso potom pravilnika izrecno pridržane pokrajinskim konferencam.

17. Poslovanje kongresa se uredi potom poslovnega reda, ki predvideva tudi način verifikacije in ostalih poslov.

18. Število delegatov za kongres določuje centralni odbor po razmerju števila članstva. Pri tem je gledati, da bo potom svojih delegatov na kongresu zastopanih kolikor mogoče več podružnic. Nikoli pa se na kongresih ali pokrajinskih konferencah ne sme priznati kakenga delegata, ki se ne izkaže s člansko legitimacijo zveze, iz katere je razvidno, da s svojimi prispevki ni v zastanku.

§ 17.

Članstvo.

1. Član postane lahko vsaka oseba obojega spola kakor hitro je vposlena v kakem podjetju, ki je lesnoindustrijskega ali lesnoobrnega značaja.

2. Pristopivša oseba mora izjaviti potom podpis, da se bo ravnala točno po pravilih zveze in sklepov kongresa, pokrajinskih konferenc ter odborov, kakor tudi po vseh določilih pravilnika.

3. Posebno pa se mora zavézati, da bo strogo upoštevala in ravnala po določbah delovnih pogodb, ki jih je ali jih še bo sklenila zveza ali po njenem naročilu kak njen integralni del. Da bo take pogodbe varovala in branila in da bo varovala in branila vse one določbe zakonov in naredb, v kolikor govore o delavskem pravu in zaščiti ter delavskem varovanju.

4. Končno se obveže, da bo vse uvedene redne in morebitne izvanredne prispevke točno plačevala, obiskovala društvene shode in priredbe ter vsikdar in povsod čast in ugled zveze pospeševala in varovala.

§ 18.

Pravice članov.

1. Pravice so za vse člane enake.

2. Vsak član ima pravico na vse one ugodnosti, ki jih zveza v okvirju svojih pravil, pravilnika in sklepov kongresa ter pokrajinskih konferenc nudi.

3. Vsak član ima pravico do vseh onih podpor, ki jih pravila predvidevajo in v izmeri kakor jih tozadevni pravilnik na podlagi sklepov kongresa in pokrajinskih konferenc določuje.

4. Visočina predvidenih in na podlagi sklepov kongresa in pokrajinskih konferenc slonečih podpor so fakultativnega značaja.

5. Koliko časa traja pravica do posameznih podpor in najvišjo izmero tekom enega leta določuje pravilnik.

6. Dvoje vrste podpor naenkrat ne more prejemati nihče.

7. Od podpor, ki jih prejemajo člani, se ne sme razen članskih prispevkov ničesar odtegovati ali pa zaračunavati.

8. Pravica do podpor nastopi šele po preteku enoletnega rednega članstva. Pred potekom tega roka nima nihče pravico do podpore razen v onih slučajih, ki jih predvideva pravilnik.

9. Tekom rednega vojaškega službovanja članske pravice in dolžnosti napram zvezi počivajo. Vendar se vrnivšim prejšnja članska doba vračunava, ako se po povratku tekom prvih 14 dni zopet prijavijo in svoje dolžnosti napram zvezi dalje redno vrše.

10. Za časa brezposelnosti ali bolezni, ako traja tak slučaj dalje kakor 14 dni, odpade sicer dolžnost plačevanja prispevkov za to dobo, vendar pa se prispevki tudi za ta čas od podpore odtegujejo, ako ima dotični član do iste pravico.

11. Vsak član ima pravico voliti, voljeni pa smejo biti le oni, ki so prestali že enoletno karentno dobo. Tozadevne izjeme so dopustne le v onih krajih, kjer se podružnice oziroma vplačevalnice šele ustanavljajo ali pa še eno leto ne obstoje.

12. Vsak član ima pravico do brezplačnega pravovarstva, toda le v onih spornopravnih slučajih, ki izvirajo iz delovnega razmerja ali delovanja za zvezo.

13. Kdo, kje in kako se izplačujejo podpore, se določi potom pravilnika.

14. Vsak član se v spornih slučajih glede podpor lahko pritoži, v kolikor to ne reši pokrajinski odbor na centralni odbor, ki mora vsako tako pritožbo na prvi svoji seji rešiti.

15. Končno pravico pritožbe imajo podružnice, vplačevalnice kakor tudi člani na kongres, ki odloča o vseh zadevah definitivno.

§ 19.

Dolžnosti članov.

1. Vse dolžnosti so konsekventen izvor pravic. Vsaka v zvezo pristopajoča oseba plača vpisnino in najmanj po dva tedenska prispevka v visočini, ki jo določa pravilnik. Plačilo vpisnine in prvega tedenskega prispevka je dopustno le za delavce vposlenih v gozdovih in na žagah. Za člansko knjižico, ki se jo izroča vsakemu po preteku enoletnega članstva, je plačati pristojbino, ki jo določa pravilnik.

2. Za prvo leto prejme član ob njegovem pristopu legitimacijo.

3. Člane vpisujejo potom pristopne izjave funkcijonarji podružnic in vplačevalnic, legitimacije odnosno knjižice pa izpostavljajo pokrajinski odbori. Posamezni člani v poedinih krajih, kjer ni nobene podružnice oziroma vplačevalnice, se obračajo na prvo najbližjo podružnico, lahko pa tudi direktno na pokrajinski odbor.

4. One osebe, ki bi jih pokrajinski odbori iz kakršnega koli razloga odklonili, se lahko pritožijo na centralni odbor. Takim osebam ne pristojta pravica pritožbe na kongres, temveč odločuje centralni odbor definitivno.

5. Člani drugih zvez in strokovnih organizacij, ki zasledujejo isto tendenco, kakor zveza lesnih delavcev Jugoslavije, pri svojem pristopu vpisnine ne plačajo. Njim se članska doba one zveze, iz katere prestopajo, ako so glede prispevkov na tekočem, šteje.

Ako pa prestopajoči člani glede prispevkov niso na tekočem, se jih smatra kot na novo pristopivše in morajo v tem slučaju plačati tudi vpisnino. Ugodnosti pa, ki jih obsega ta točka, veljajo le glede onih zvez in strokovnih organizacij, s katerimi obstoja tozadevni dogovor.

6. Vsak član, ki dva meseca zaporedoma ne plača prispevkov, se smatra za izstopivšega. Vse

njegove pravice ugasnejo in mora tak bivši član ob ponovnem pristopu plačati dvojno vpisnino. Eventualne izjeme se določijo potom pravilnika.

7. Izjema je pripustna le tedaj, ako kak član z verostojnimi razlogi dokaže, da trenutno plačati ne more, in se zaveže, zaostale prispevke naknadno plačati. O tozadevnih nastalih sporih odločujejo pokrajinski odbori, končno in definitivno pa centralni odbor.

§ 20.

Splošne določbe.

1. V slučaju izstopa ali izključitve kakenga člana nima dotičnik v nobenem slučaju nikake pravice do imovine zveze.

2. Članska zborovanja podružnic in vplačevalnic se imajo vršiti redno vsak mesec. Vsekakor pa vsaj vsake tri mesece enkrat.

3. Ako se kaka podružnica ali vplačevalnica razide ali pa ako je oblastveno razpuščena, se mora vsa imovina izročiti pristojnemu pokrajinskemu odboru. V slučaju pa, da bi bile vse podružnice, vplačevalnice ene ali druge pokrajine razpuščene, pripade vsa imovina vseh dotičnih podružnic, vplačevalnic in pokrajinskega odbora centralnemu odboru.

§ 21.

Razpust zveze.

1. Razpust zveze sme skleniti le zadnji kongres in je tozadevni sklep veljaven le tedaj, če zanj glasuje dve tretjini navzočih opravičenih delegatov. V tem slučaju mora zadnji kongres izvoliti petčlanski odbor, kateremu se mora vsa imovina zveze izročiti. Ta odbor je dolžan, vso imovino plodonosno naložiti in če se tekom dveh let ne osnuje kaka druga strokovna organizacija lesnega delavstva z istimi tendencami, se mora imovino izročiti oni najvišji inštanci delavskih strokovnih organizacij, pri kateri je bila zveza lesnih delavcev Jugoslavije včlanjena.

2. V slučaju pa oblastvene razpustitve celotne zveze pripade vse zvezino premoženje zadnjemu predsedniku. Vendar pa se mora vsa imovina, v kolikor se nahaja v posameznih pokrajinah, v shrambo in varstvo izročiti onim delavskim zbornicam, kjer so imeli zadnji pokrajinski odbori svoj sedež. Delavske zbornice morajo to premoženje v slučaju, da se osnuje tekom dveh let nova podobna organizacija lesnih delavcev na predlog predsednika, ki pa mora postopati sporazumno s člani zadnjega ožjega centralnega odbora, izročiti takim na novo ustanovljenim organizacijam lesnih delavcev. Ako se to ne zgodi, tedaj morajo delavske zbornice na predlog zadnjega zvezinega načelnika oziroma njegovega namestnika postopati z zvezino imovino kakor to določa točka 1. tega §. V vsakem slučaju pa je lastnik vse imovine zadnji ožji centralni odbor.

§ 22.

V medsebojnih sporih članstva odloča razsodišče, kojega sestav se določi potom pravilnika. Ako pa se prizadete stranke ne zadovoljijo s pravorekom razsodišča, se lahko pritožijo na centralni odbor in končno na kongres.

Fr. Uršič:

Dohodnina od mezd.

(Dalje.)

3. Oženjeni uslužbenec v Zagorju s 3 otroci je imel skupno službenih prejemkov 73.320 K. Draginjska doklada je znašala po 3. tabeli 61.320 K. Obdavčljivi službeni prejemki so znašali 12.000 K. Od tega znaša dohodnina, kakor bomo pozneje videli, 401-70 K in invalidski davek 96 K

4. Vdovec brez otrok v Mariboru je imel službenih prejemkov 53.960 K. Po 1. tabeli je znašala draginjska doklada

3. tabela.

Drugi kraji.

Skupni službeni prejemki (v kronah)								Obdavčljiva plača
Samec	oženjen							
	brez otr	1 otrok	2 otroka	3 otroci	4 otroci	5 otrok	6 otrok	
24.040	31.340	38.640	45.940	53.240	60.540	67.840	75.140	3600
24.360	31.660	38.960	46.260	53.560	60.860	68.160	75.460	3920
24.680	31.980	39.280	46.580	53.880	61.180	68.480	75.780	4240
27.720	35.020	42.320	49.620	56.920	64.220	71.520	78.820	4360
28.080	35.380	42.680	49.980	57.280	64.580	71.880	79.180	4720
28.440	35.740	43.040	50.340	57.640	64.940	72.240	79.540	5080
28.560	35.860	43.160	50.460	57.760	65.060	72.360	79.660	5200
28.860	36.180	43.460	50.760	58.060	65.360	72.660	79.960	5500
29.160	36.480	43.760	51.060	58.360	65.660	72.960	80.260	5800
29.460	36.780	44.060	51.360	58.660	65.960	73.260	80.560	6100
od 35.600	od 42.900	od 50.200	od 57.500	od 64.800	od 72.100	od 79.400	od 86.700	Obdavčljiva plača se dobi, če se odšteje od skupnih služb. prejemkov tu navedena draginjska doklada.
do 40.400	do 47.700	do 55.000	do 62.300	do 69.600	do 76.900	do 84.200	do 90.500	
znaša drag. dokl. 29.200	znaša drag. dokl. 36.500	znaša drag. dokl. 43.800	znaša drag. dokl. 51.100	znaša drag. dokl. 58.400	znaša drag. dokl. 65.700	znaša drag. dokl. 73.000	znaša drag. dokl. 80.300	
od 44.120	od 51.420	od 58.720	od 66.020	od 73.320	od 80.620	od 87.920	od 95.220	
do 51.320	do 58.620	do 65.920	do 73.220	do 80.520	do 87.820	do 95.120	do 102.420	
znaša drag. dokl. 32.120	znaša drag. dokl. 39.420	znaša drag. dokl. 46.720	znaša drag. dokl. 54.020	znaša drag. dokl. 61.320	znaša drag. dokl. 68.620	znaša drag. dokl. 75.920	znaša drag. dokl. 83.220	

37.960 K, ostanek 16.000 K je obdavčljiva plača. Od tega znaša dohodnina (kakor je razvidno iz poznejših tabel) 728-12 K in invalidski davek 96 K.

3. Odmera dohodnine in invalidskega davka.

Ako imamo določeno na ta način odmero podlago, je nadaljni račun lahek. Razločevati imamo samo troje primerov:

- a) samec ali vdovec brez otrok;
- b) oženjeni brez otrok ali pa vdovec z enim otrokom;
- c) oženjene, ki imajo vsaj enega nepreskrbljenega otroka, ali pa vdovec, ki ima vsaj dva nepreskrbljena otroka.

Obdavčljiva plača, ki ne presega zneska 10.000 K, je davka prosta, ker se je zvišal eksistenčni minimum, ki je bil pred vojno 1600 K, za leto 1921 in 1922 na 10.000 K, kar je mimo grede rečeno še vedno premalo.

Če ima uslužbenec poleg svoje plače še kake druge dohodke, se računajo k plači seveda tudi ti dohodki ter se davek odmeri od skupnega dohodka, ako znaša ta več nego 10.000 K.

Smrdeča kaluža.

Pod tem naslovom je priobčil neki meščanski list kratek popis sedanjih razmer v Romuniji. Vsebinska članka je zelo markantna. Glasi se:

„Romunska država je pozorišče ogabne korupcije, gospodarske desorganizacije in političnega npravstvenega propadanja — boljše se ne more označiti položaj dežele po pariškem miru. Središče tega vsega je dvorska kamarila, katero vodi najboga-

tejši romunski plemenitaš knez Barbu Stirbej, ki je tudi intimni svetovalec kraljice. Njemu stojijo na strani dvorni minister Mišu in dve dvorni dami. Ta kamarila obvladuje kralja Ferdinanda in preprečuje, da bi mogel kralj dobiti kakšnih njim neljubih informacij o položaju. Ta kamarila pa ne vpliva samo pogubno na tek političnih dogodkov, marveč daje tudi žalostni zgled npravstvene propalosti, vsled česar ni čudno, da so mase revolucijonarno razpoložene. Knez Stirbej pa je tako obsodjen, da je množica napadla njegovo orijentalno razkošno palačo in njen foyer demolirala, dokler ni prišlo vojaštvo, ki je oddalo v množico salvo ter jo z bajoneti razgnalo.

Neresnično je namreč, da ne bi bilo pri zadnjih nemirih v Romuniji nastopilo vojaštvo z ostrimi salvami, kakor je to razglasila vlada, ki sploh odpira pisma in ne pušča nobenih poročil o notranjem položaju v inozemstvo, katero je primorano črpati vse svoje znanje o deželi iz kalnih virov Bratianove vlade. Bratianu, eksponent dvorske kamarile, veleposestva in poveljnega bogataštva, se opira izključno le na armado, boljše rečeno na častniški zbor, ki ga sijajno plačuje, medtem ko pusti uradništvo stradati, je aretiriral njihov štrajkovni odbor in „rebele“ brez vsake odškodnine odpustil iz službe.

Jedro ustavnega boja v Romuniji je gospodarskega značaja. Bratianu je namreč forsiral svojo centralistično ustavo zato, ker zagotavlja gospodarsko premoč njegove klike, ki izsesuje tako kraljevino kakor po vojni pridobljene nove dežele. Tukaj se namreč izvaja ustavnim potom „agrarna reforma“, katera pomeni goli rop in omogočuje, da se Madjarom in Nemcem pripadajoča zemlja spravi v roke pristašem režimu. Osiromašenje neromunskih državljanov pa ne pomeni ozdravljenja romunskega gospodarstva, ampak zgolj obogatitve tistih pijavk, ki že stoletja tlačijo romunsko ljudstvo samo.

Kako je državno gospodarstvo Romunije zavoženo, pa dokazuje jasno proračun za 1923. Deli se v redni in izredni; izredni krediti pa so brez pokritja. Da je proračun vsled tega faktično deficiten, ne taji noben nepristranski gospodarski strokovnjak. To tembolj, ker se med izdatki ne nahajajo amortizacijske postavke za dolg Romunije v inozemstvu. Iz proračuna je jasno razvidno, da država ne misli plačevati svojih dolgov in poravnati zakladnih nakazil. Po naravi silno bogata dežela je blizu bankrota in se le umetno drži vsled podpore Francije.

Ta desorganizacija je seveda jako pripravno tlo za širjenje boljševizma zlasti v Besarabiji in Dobrudži. Kar se tiče opozicije, sestoji iz sedmograške narodne stranke, konservativne ljudske stranke generala Avarasca in kmetske stranke, to je iz njenega desnega (zaraniščičnega) krila, in bo v predstojećem zasedanju svoj boj proti vladi z vso srditostjo nadaljevala. Levo krilo kmetske stranke pod vodstvom dr. Lupa pa je očito revolucijonarno ter proglašja, da spričo neizmerne politične in npravstvene korupcije ni drugega izhoda iz položaja nego revolucija.

Kljub temu položaj za revolucijo še ni zrel. Opozicija namreč ni medseboj edina, ker se v njej križajo konservativne, nacionalistične in avtonomistične tendence s skrajnimi socijalističnimi in kmetsko-diktatorskimi. Vendar se vlada vara, če misli, da ji je zagotovljeno vsled tega dolgo življenje. Romunija predstavlja danes kalužo, nad katero se zbirajo čezdalje bolj temni oblaki, dokler se ne rodi vihar, ki bo razgnal smrdljive klice in ustvaril resnično novo na kmetski samoupravi slonečo Romunijo.

Če že korespondenti buržuazjskih listov tako pišejo, kako morajo potem zgledati razmere v Romuniji v resnici. Sicer pa se nam ni treba čuditi, ker je stara, znana stvar, da se v državah, ki so zgrajene po buržuazno kapitalističnem receptu, ne more družega razvijati kakor korupcija, demoralizacija in propast. Sicer pa čim preje buržuazija v svojem blatu pogine tem boljše.

V razsulu.

Po naših poročilih, ki smo jih prinesli z ozirom na „kongres“ separatistov, ki se je v zelo ozkem krogu vršil dne 13. maja 1923 v Brodu na Savi, je bilo posneti, da straši okoli neka družba pod imenom akcijski odbor. Ves ta akcijski odbor ni prav za prav nič družega, kakor potapljač se klika skrahiranih sekretarjev, katerih se je lesno delavstvo na Hrvatskem in v Sloveniji otreslo. Ali tako, kakor se vsaka stvarca brani pogina, tako tudi te zbankrotirane eksistence brcajo okoli sebe kakor obsedene. Misleč, da se ubranijo sicer neizogibnemu poginu, so se pričeli posluževati tudi takih sredstev, o katerih se nobenemu proletarcu niti v spanju nikoli sanjalo ni. Ovađuštvo in denunciacije so bile na dnevnem redu, intrige, blatenje in obrekovanje, vse to je tvorilo orožje bogato založenih policijskih konfidentov. Še tik pred ljubljanskim kongresom so v tisočeri izvodih izdali in razposlali neko tiskovino v obliki letaka, v katerem so v pravem pomenu besede v barabskem tonu nagrmadili toliko podlosti, laži in infamije, da bi delal ta obscurni letak vso čast pamfletistu velikomestnih beznic. Vse zaman. Delavstvo, enkrat prevarano, ne naseda več onim, ki so ga prevarali.

Kdo se ne spominja, kako so na bombastičen način trobili lesnim delavcem v ušesa, da pridejo na „kongres“ v Brod zastopniki lesnih delavcev iz Avstrije, Čehoslovaške, Italije, Madžarske itd.? Samo zastopnike zamorcev iz države Kongo niso napovedali. Prišel je pa edini s. Woudenberg iz Amsterdamu in še ta bi najbrže ne bil prišel, če ne bi bilo kongresa v Ljubljani. Konec koncev je bil ta, da se je namesto tako pompezno napovedanega „kongresa“ vršil čisto navaden konventikel obupane klike, ki ni štela niti toliko komplicev, da bi bilo mogoče sestaviti širši odbor ali takozvani plenum.

In ta „plenum“, ki nikoli, nikjer in od nikogar ni bil izvoljen, je proti koncu meseca junija imel svojo sejo! V resnici pa na „plenarni seji“ gospodov „akcijskih“ ni bilo niti toliko ljudij, kolikor jih je treba za navaden ožji odbor.

Jasnejše dokumentirati humbug, katerega uganjajo „akcijski“, menda ni treba.

Interesantno pa je na stvari, da so se gospodje v „plenumu“, ki ne eksistira, med sabo pošteno sprli. Žrtev ravsa in kavsa je postal — Novak: tisti Novak, ki je mislil, da bo s svojo švigašvago taktiko uspel. Sedaj, ko se je Novak do kosti diskreditiral, je dobil od svojih bratcev brco. Pri ti priliki so konfidentske duše prale še neko drugo precej umazano perilo; šlo se je namreč za 24.000 kron, ki so izginili ne ve se kam! Da, da, okoli „akcijskega“ je precej temno — lahko noč...

Protokol

kongresa lesnih delavcev Jugoslavije dne 6., 7., 8. in 9. maja 1923 v Ljubljani.

IV.

Dne 8. maja točno ob pol 8. uri zjutraj se prične seja. Nadaljuje se razprava o pravilih.

Pavlovič (Beograd) je mnenja, da bi vsaj od početka ostala Vojvodina pri Srbiji, dokler se vse potrebno ne uredi.

Kordič predlaga, naj se določi po en govornik za in proti. Ob enem tudi predlaga, da se po odmoru, ki ima slediti popoldanski seji, ob 8. uri zopet prične zborovati in nadaljuje sejo do 12. ure po noči.

Rebrič (Beograd) se predlogu s. Kordiča glede večerne seje protivi in predlaga namesto tega podaljšanje kongresa za en dan.

Trebčanin (Jagodina) dokazuje, da so pravila zelo važna stvar. Dobro je treba njihovo vsebino premisliti in pretresti.

Anič (Sarajevo) misli, da bi bilo najboljša pravila, pravilnik in zapisnik pretipkati na pisalnem stroju in pomnoženo vse skupaj poslati pokrajinskim odborom.

Tokan opozarja, da želji s. Aniča trenutno ni mogoče ustreči.

Potočki (Zagreb) podpira predloge s. Kordiča.

Pavlovič (Beograd) stavi predlog, da se ima o vsakem predlogu glasovati.

Ta predlog se soglasno sprejme.

Pokovec graja nemir na kongresu in prosi predsedstvo, da ne dopušča, da se govornika moti.

Mitič (Niš) želi, da se protokol o razpravah na kongresu da tiskati.

Razboršek (Maribor) se boji, da predlog s. Mitiča radi prevelikih stroškov ne bo izvedljiv in je zato proti njemu.

Mesaroš (Beograd) predlaga prevedbo pravil na hrvatski jezik, kar se sprejme. Ob enem se v pravilih tudi izvedejo nekatere izpremembe.

Predojevič (Zagreb) se ne strinja z določbo, po kateri nameščence pri centrali voli kongres, temveč je mnenja, da se to prepusti plenumu centralnega odbora. Mnenje s. Predojeviča kongres osvoji.

Daljša razprava se vrši glede določb § 21. zvezinih pravil, katere so se udeležili sodrugi: Rebrič, Pavlovič, Ljubičić, Orešnik, Kordič, Besermajer, Anič, Cvitanović in Potočki. Upoštevajoč izraženo mnenje debatantov se ta paragraf primerno korigira. Ker je s tem čitanje pravil in razprava o njih pri kraju, je kongres pri glasovanju pravila soglasno odobril.

Tokan. Sodrug! Na zadnjem kongresu, ki se je vršil leta 1920 v Zagrebu, sem v sporazumu takratne delegacije iz Slovenije z ozirom na takratne razmere in pa z ozirom na postopanje, ki ga je bilo opaziti na tem kongresu, izjavil, da mi iz Slovenije sklepe takratnega kongresa priznati ne moremo. Slika današnjega kongresa je popolnoma drugačna, kakor pa je bila slika kongresa leta 1920. Takratna naravnost fantastična, domišljava prenapetost se je umaknila treznemu, realnemu prevdarku. Morda je to nanese usoda, da ravno jaz, ki sem med velikim hruščem izrekel svoj anatema nad kongresom leta 1920, danes v nasprotnem smislu izjavljam, da vse sklepe tega kongresa priznavamo, in konstatiram, da se je v tem trenutku, ko smo osvojili ravnokar prečitana pravila, doseglo toliko zaželeno in potrebno ujedinjenje. (Burno odobravanje, ploskanje in živijo-klici.)

Sodrug! V nas iz Slovenije se ne boste prevarali nikoli, v nas boste imeli vsikdar dobre in zanesljive sobojevnike. Tako kakor vršimo našo proletarsko dolžnost potom naše strokovne organizacije, tako jo bomo v novih razmerah in novih okoliščinah, ki so pa le navidezne, vršili tudi dalje. Internacionalni proletarijat je ostal, ostal pa je tudi internacionalni kapitalizem in temu velja naš boj. (Odobrovanje.)

Za sestavo pravilnika je bil čas prekratek, zato bomo po določitvi in sprejetju višočine vpisnine, prispevkov in podpor izdelali pravilnik naknadno.

Sporazumno se določi, da se ima ves upravni material, v kolikor se nahaja v pokrajinah, uporabiti. Samo prispevne znamke se takoj zamenjajo za enotne. Enotne znamke se mo-

rajo rabiti pričeni s 1. junijem 1923. Ves ostali enotni material se stopnjevale nabavi.

Rebrič predlaga, da vsaka pokrajina daj centrali po 1500 Din za začetek poslovanja. Sprejeto.

Anič vpraša, če se bodo pravila predložila oblastim.

Tokan. Pravila bomo preko pokrajinske uprave predložili v odobritev ministrstvu za notranje stvari. In potem še le, ko bomo po ministrstvu imeli pravila odobrena, jih bomo predložili vsaki pokrajinski upravi, da jih vzame na znanje.

Ura je 12 in se zato seja prekine. Nadaljevanje se prične točno ob dveh popoldne.

Narodni socialci.

Ni sicer naša navada pečati se v našem listu s političnimi strankami, vendar pa se nam zdi potrebno spregovoriti nekaj besed o takozvanih narodnih socialcih, ki nikoli nobena stranka niso bili in, hvala Bogu, tudi nikoli ne bodo. Kdo so ti narodni socialci? V demokratski stranki je bilo od nekdanj voditeljev več kakor navadnih pristašev. Vsak advokat v mestu je bil voditelj, vsak vaški debeluh, v kolikor se je štel za pristaša demokratske stranke, je tudi hotel biti voditelj. Tudi kričavi Juvan iz ljubljanske zastavljalnice, uradnik Tavčar, železniški uradnik Deržič, uradnik brez eksistence Brantner in še nekaj maloštevilnih izgubljenih eksistenc — vsi so bili pristaši demokratske stranke, in kakor je to pri demokratih navada, so tudi oni hoteli imeti prvo besedo. Ni šlo, pa ni šlo, kajti pri demokratih so v prvi vrsti komandirali rajni dr. Iv. Tavčar, dr. Triller, dr. Žerjav, dr. Ravnihar, živinozdravnik Ribnikar in še nekaj drugih doktorjev. Tam, kjer je bilo že preveč komandantov, se duševne reve kakor Juvan in njemu sorodne duše samo ob sebi razumljivo niso mogli uveljaviti. In ker je hrepenenje po voditeljski slavi bilo veliko, so se gospodje demokratom spuntali, šli in po vzoru neke malomeščanske Klofačevine na Češkem ustanovili tudi pri nas neke vrste malomeščanske bratovščine pod imenom narodnih socialcev. Ali cvetka narodne socialnosti pod južnejšim nebom nikakor noče vscvesti. Kolikor napora od strani Deržiča, Juvana, Tavčarja in drugih — vse zastonj! Posrečilo se jim je v prvem trenutku ujeti celo dva poslanca, ali Deržič in Brantner sta kot poslanca že pri prvi priliki nad vsak dvom jasno pokazala, kakšne baže sta. Kapitalistični režim si je zamislil velik progon delavstva, ki je glasno urgiralo svoje pravice in kruh. V to svrhu je prišel v skupščini na dnevni red zakon o zaščiti države. Deržič in Brantner sta dobro vedela, da državi ne preti prav nobena nevarnost, ampak da naraščajoči jugoslovanski kapitalizem in reprezentantinja tega kapitalizma — buržuazija rabi ta zakon ne za zaščito države, ampak za zaščito svojih žepov. Deržič in Brantner sta se odločila proti delavstvu ter sta glasovala za ta zloglasni zakon!

Njihovo malomeščansko čutenje je bruhnilo pri ti priliki na dan. Nad glavami samozvanih generalov so se pojavili temni oblaki in je v narodno lažisocialnost počelo neusmiljeno treskati.

V zadnjem obupu ob naporu vseh moči si prizadevajo narodno socialni brodolomci rešiti, kar se še rešiti da, ali rešiti se ne bo dalo prav ničesar.

Nalovili so nekaj vajencev in drugih mladih ljudi, hoteli so posnemati delavske strokovne organizacije s pomočjo neke narodno socialne zveze — nič ni pomagalo, vse gre v franže, in to je naravno, kajti kdor izmed delavcev bi hotel imeti opravka z narodno socialno oslarijo?

Eden izmed takih zadnjih poskusov se je odigral v nedeljo dne 8. julija 1923 v Kočevju. Tam so nalovili nekaj delavcev Heinriharjeve žage. Bilo jih je tako nekako 25. Juvan iz ljubljanske zastavljalnice se je na tem sestanku drl, kar mu je njegovo hreščevo grlo dopuščalo. Vse, kar je pravil, so bile obskurne fraze in demagogija, ki je delala Juvanu vso čast! Ko sta prišla na sestanek tudi dva naša sodruga, je izgledalo, kakor da bi v mizo, kjer je sedel Juvan, strela udarila. Najpreje je bilo opaziti presenečenje, potem pa stikanje glav in šepetanje, končno so odločili, da iz navadnega sestanka napravijo občni zbor, samo da so imeli pretvezo spraviti naša dva sodruga iz lokala.

Gotovo bodo sedaj v svojem bordeljskem listu „Nova Pravda“ poleg „Tajinstvenega morilca deklet“ in drugih lju-bezenskih aferah prinesli tudi poročilo o „sijajno uspelem“ zborovanju lesnih delavcev v Kočevju. Da Juvan in vsa njegova narodno socialna kompanija dela v sporazumu z največjimi izkoriščevalci — Heinriharjem, Kajfežem — tega v svojem bordeljskem organu povedali seveda ne bodo. Ali potolažen naj bo Juvan et tutti quanti; tako kakor lesni delavci povsod drugod poznajo puhle čenče raznih sinekuristov in parasitarnih elementov ala Juvan, tako jih bo spoznalo tudi onih par lesnih delavcev Heinriharjevih in Kajfeževih žag.

Nad pokopališkimi vratmi se večkrat čita napis: „Pepel si bil in pepel-zopet boš“, tako se o raznih Juvanih, Tavčarjih, Deržičih itd. lahko reče: „Demokrati ste bili in med demokrate se boste zopet vrnili.“ Vsak cigan bi že danes hotel biti voditelj delavcev. Proč s takimi pustolovci! Juvan pa naj gre v teater šminkati svojo ženo. Lesni delavci spadajo v svojo proletarsko, razredno strokovno organizacijo — „Zvezo lesnih delavcev Jugoslavije“. Zato, lesni delavci, poskrbite, da bo Juvanove lumparije konec.

Bolniško zavarovanje.

II.

Bolniško zavarovanje je sicer bilo uvedeno, toda na račun delavcev samih. Za bolne delavce, kakor smo že povedali, ni bilo drugega zatočišča kakor bolnišnica. Ali za vzdrževanje bolnišnic in oskrbo obolelih delavcev v njih so morale prispevati občine, okraj, dežele in država, zato je bilo potrebno plačevati temu primerne občinske in okrajne doklade, deželne in državne davke, in ker delavstvu vsled prenizkih zaslužkov niso mogli naložiti javnih davkov, se je to zgodilo indirektno, na prikrit način, potom uvedbe bolniškega zavarovanja. Uvedbo bolniškega zavarovanja je delavstvo sicer simpatično pozdravljalo, dasi je bilo zvezano s plačevanjem prispevkov. Da pa je buržuazija prevalila davke, ki jih je popreje morala plačevati za vzdrževanje bolnih delavcev po bolnišnicah, na delavce same in se je na lep način znebila tega bremena, na to med delavstvom ni mislil najbrže nihče. Tako je buržuazija pri na videzno tako dobri, koristni in humanitarni ustanovi tudi to pot delavstvo pošteno opeharila. Kako se je razvijala stvar glede plačevanja prispevkov, bomo omenili pozneje.

Zakon o bolniškem zavarovanju delavcev je bil zelo širokogruden. V prvi vrsti je predvideval sistem okrajnih bolniških blagajn, ki so po navadi imeli svoj sedež na sedežih okrajnih glavarstev. Tako smo imeli okrajno bolniško blagajno v Ljubljani, ker tvori Ljubljana okrajno glavarstvo zase, za okoliško okrajno glavarstvo je bila okrajna bolniška blagajna v Št. Vidu in tako je bilo po celi tedanji Avstriji. Bili pa so

slučaji, da se je v posameznih okrajnih glavarstvih nahajalo po več okrajnih bolniških blagajn, ker se je smela taka bolniška blagajna ustanoviti povsod tam, ker se je nahajalo zadostno število bolniškemu zavarovanju podvrženih delavcev. Ali s tem sistem bolniških blagajn še od daleč ni bil izčrpan. Vsak posamezni podjetnik ne glede na število pri njem vposlenih delavcev si je smel ustanoviti svojo lastno obratno bolniško blagajno, če je garantiral obolelim delavcem za dajatve, ali če vsled ustanovitve lastne obratne bolniške blagajne ni pretila nevarnost obstoju okrajne bolniške blagajne dotičnega okoliša. Trgovski gremiji so si smeli ustanavljati za sotrudnike svojih članov posebne gremijalne bolniške blagajne. Zadruga gostilničarjev so za personal svojih članov smele istotako ustanavljati posebne zadružne bolniške blagajne. Zadruga obrtnikov so sploh imele vse to pravico in so se je tudi v izdatni meri posluževale. Poleg tega je obstojala še neka vrsta takozvanih registriranih bolniških blagajn. Sploh so bolniške blagajne rastle, kakor gobe po dežju. Pri bolniškem zavarovanju rudarjev in železničarjev je buržuazno-avstrijska vlada napravila drugo šahovsko potezo. Za rudarje in železničarje je ustanovila čisto posebno bolniško zavarovanje. Znano je, da so za rudarje bile ustanovljene bolniške blagajne potom takozvanih bratovskih skladnic, za železničarje pa potom prometnih blagajn. Interesi vseh delavcev brez izjeme so z ozirom na zavarovanje za slučaj bolezni sicer popolnoma enaki, ali vlada je porabila priliko, da rudarjem in železničarjem dopove, da so oni nekaj posebnega in več, skratka, hotela je v njih vzbuditi čut domišljenega posebnega stanovskega ponosa zato, da bi zelo številni proletarijat rudarske in železničarske stroke nikoli ne simpatiziral s proletarijatom drugih strok, češ, vi ste nekaj drugega, nekaj posebnega, zato se ne morete vmešavati med druge!

Buržuazija je računala, v naprej, in se je že tistihmal bala skupnih nastopov proletarijata. Če je bil tedanji račun buržuazije pravilen, je druga stvar.

Za nas lesne delavce so prihajali v glavnem v poštev le okrajne bolniške blagajne, le tu in tam, kjer so v podjetju poleg kovinarjev ali drugih delavcev delali tudi mizarji, tudi obratne bolniške blagajne.

Razprava.

Na zahtevo strokovne organizacije lesnih delavcev se je dne 21. junija 1923 vršila v Ljubljani razprava radi regulacije plač delavstvu, vposlenemu pri lesnoindustrijski tvrdki „Tabor“ v Loškem potoku. —

Razpravo je sklicala inšpekcija dela v Ljubljani in so se poleg gospoda inšpektorja Domainko udeležili sodrugi Bradeško in Kordič ter gospodje Rus Miroslav, kot zastopnik tvrdke, in Gorjup, kot tajnik zveze industrijalcev.

Po zapisniku, ki je bil v ti zadevi sestavljen, posnemamo, da so imeli delavci do 1. maja 1923 plače dnevno po 90, 80 in 60 K in poleg tega kot deputat v naturi dobivali mesečno po 40 kg koruznega zdroba in 4 kg slanine. Deputat v naturi je bil s 1. majem odpravljen in se je dnevna plača za osemurno delovno dobo določila na 150, 140, 130, 110 in 80 K. Določilo se je v zapisniku tudi, da se morebitne nadure morajo plačati tako, kakor to določa zakon, namreč za 50% boljše.

Sodruga Bradeško in Kordič, kot zastopnika strokovne organizacije ter prizadetega delavstva, sta podala protokolarično

zabeleženo izjavo, da taka regulacija ne odgovarja potrebami delavcev, ki jih zastopata.

To je bil prvi poizkus lesnih delavcev v Loškem potoku. Potrebno bo strokovno organizacijo poglobiti ter ojačiti, potem bodo daljši koraki imeli gotovo več uspeha.

Gospodarski pregled.

Kriza v industriji pohištva Jugoslavije. Na trgu in konsekvntno temu tudi v industriji pohištva Jugoslavije se je pojavila občutna kriza. Interesirani krogi zatrjujejo, da so se v tovarnah za pohištvo ter pri pohištvenih trgovcih nabrali velike zaloge. Sodijo, da bo za razpečevanje nakopičenega pohištva treba več let. Zastoj pripisujejo pomanjkanju denarja na eni strani, na drugi strani pa tudi občutnemu pomanjkanju stanovanj. Kupci z dežele so zelo redki. Vsled nastale stagnacije so cene razmeroma zelo nizke. Oprava za jedilno sobo stane 10.000 do 40.000 dinarjev; oprava za spalno sobo 5000 do 35.000 dinarjev itd. Uvoženo pohištvo je dražje kot doma izdelano.

V Jugoslaviji, zlasti na Hrvaškem in Slavoniji in deloma tudi v Sloveniji, se nahajajo številne tovarne za pohištvo, tako da se lahko reče, da je poleg rudarstva in mlinske industrije pohištveno mizarstvo ena izmed najbolj razvitih industrijskih panog te države.

Da je mizarska stroka Jugoslavije v resnici zabredla v krizo, to čutijo najbolj mizarski delavci, na kojih hrbtu in na kojih račun se odigrava umazan konkurenčni boj profitarskega, privatno kapitalističnega, neurejenega gospodarstva. Take krize so včasih naraven pojav, ker jih tako gospodarstvo mora neizbežno roditi, včasih pa jih prizadeti industrijski krogi celo umetno inscenirajo.

Sedanja kriza v mizarski stroki na primer je tovarnarjem pohištva dobro došla. Škode ne bodo trpeli nobene, ker se znebe zalog in kar je glavno, porabili bodo priliko brezposelnosti mizarjev za pritiskanje in redukcijo plač, kar jim bo zagotovilo cenejšo produkcijo. Naj bo tako ali tako, vsaka kriza tepe le delavce.

Edino sredstvo v obrambo svojih interesov je močna strokovna organizacija lesnih delavcev.

Padec cen na madžarskem lesnem trgu. Iz Budimpešte javljajo, da so zaradi obilice zalog v državi cene lesu poje-njale. Zlasti mnogo je gradbenega lesa. Povprašuje se le še po lesu za kurjavo.

Iz raznih krajev.

Osjek. Podružnica lesnih delavcev v Osjeku je pretekli mesec imela svoj letni občni zbor. Na dnevnem redu so bile tri točke: 1. Položaj delavstva, 2. poročilo funkcionarjev in 3. volitev novega odbora. V novi odbor so bili izvoljeni sodrugi: N. Kuštan, predsednik; Richter, preds. namestnik; Degregorija, blagajnik; Hura, blag. namestnik; Birnbaum, tajnik; Sivek, taj. namestnik; kot revizorji so bili izvoljeni sodrugi Bajer, Pogačič, Jager in Burnadji.

Iz poročil je posneti, da se je v več delavnicah zvišala plača mizarjem po 1 Din in po 1.50 Din. Na žagi tvrdke Kaiser so delavci zahtevali povišanje plače za 40% in ker je tvrdka zahtevo odbila, so delavci stopili v stavko. Da tvrdka pritisne na stavkujoče delavce, je zapretila, da šest delavcev, ki so stanovali v stanovanjih tvrdke, vrže na cesto. Ali ker ni nobenega zakona, po katerem bi delodajalci smeli metati delavce iz svojih stanovanj na cesto, kadar se bore za večji košček kruha, se tvrdki nakana sicer ni posrečila,

vendar pa se je ta šestorica podjetniškega terorja toliko ustrašila, da je šla na delo. Ker pa razen te šestorice ni bilo nikakih stavkolomcev, se je morala tvrdka udati. Čez nekaj dnij na to so se vršila pogajanja, kojih rezultat je bil, da je tvrdka delavcem povišala plače za 15 do 20%.

Podružnica je vsled terorja od strani oblasti, pa tudi vsled „tudi-sodrugov“, ki žive od samega prepira, v zadnjem času nekoliko trpela; ali v kolikor poznamo agilnost osjeških lesnih delavcev, se opravičeno nadajamo, da bo podružnica v Osjeku kmalu zopet na svoji višini.

Brod na Savi. Lesne delavce širom Jugoslavije obveščamo, da vlada v Brodu na Savi občutna brezposelnost, vsled česar naj nihče ne potuje tja. Posebno opozarjamo pohištvne mizarje na tovarno pohištva „Slavonija“. Ta tovarna je kratkim potom vrgla na enkrat 11 mizarjev na cesto in namesto teh sprejela kar 40 vajencev, ki jih je tvrdki preskrbelo društvo za uničevanje proletarijata „Radiša“ v Zagrebu. V tovarni „Slavonija“, ki se, kakor že rečeno, nahaja v Brodu na Savi, je bilo že popreje vse preveč vajencev, sedaj jih pride na vsakega mizarja kar po 8!! Kaj si naj ti vajenci nauče in kdo naj jih kaj nauči? Ali ni to očiten škandal, da sme posamezni podjetnik pokvariti toliko mladih eksistenc? Inšpekcijo dela v Osjeku pozivamo, da napravi tej krvavi ironiji konec. Čudno, da starši teh fantov nimajo več pameti.

Tovarna pohištva „Slavonija“ je last neke delniške družbe, ki so jo ustanovili kot izkoriščevalnico mizarjskih pomočnikov nekateri podjetni ljudje. Malo jih je bilo in tudi kapitala niso imeli Bog ve kaj. Značilno je, da so tudi ti družabniki po vzoru vseh ostalih delodajalcev ves čas obstoja tovarne vedno lamentirali, kako silno doplačujejo in kake velikanske izgube da imajo. Pri neprestanih „velikih“ izgubah pa se je podjetje razvijalo in je družba dospela tako daleč, da je danes kupila največje podjetje za izdelavo pohištva, kar jih Jugoslavija premore, to je podjetje tvrdke Bothe in Ehrmann v Zagrebu. To je pač eklatanten dokaz za to, kako se gospodom podjetnikom izplačuje „gor plačevati“. Od same izgube so ti „reveži“ postali težki milijonarji. No, vsaj tudi drugače niti biti ne more, kajti mizarjski pomočniki so bili pri njih pravcati sužnji. Brezobzirna izkoriščevalska družba zahteva, da se pri njej dela kar po 16 ur! Vsi zakoni in naredbe si je dovolilo postaviti na glavo — nekaznovano! Čuvarki zakona vseh inštanc kar enostavno trpe, da si oduška tolpa kapitalističnih pijavk vstvarja zakone po svojem. Če siromašna delavska para pri tem propada, kaj to mar inšpekciji dela in vsem drugim oblastim, o katerih pravijo, da so za to tukaj, da ščitijo delavca. Potolažena naj bo vsa ta družba, ker pravi stari pregovor, vsaka sila do vremena. Lesni delavci vkljub barbarizmu, kateremu so izpostavljeni, svojih tilnikov klonili ne bodo.

Društvene vesti.

V eni izmed naših podružnic se je v zadnjem času pripetilo, da je blagajnik izplačal nekemu potujočemu brivskemu pomočniku 50 Din potne podpore in je ta znesek postavil v mesečni obračun. Opozarjamo vse blagajnike in funkcionarje naših podružnic, da je tak postopek nedopusten. Pravico do potne podpore imajo izključno le člani „Osrednjega društva lesnih delavcev“, oziroma člani „Zveze lesnih delavcev Jugoslavije“ in še ti se morajo izkazati s člansko knjižico in potno izkaznico. Brez članske knjižice in brez potne izkaznice tudi lesni delavci nimajo pravice do potne podpore in če stokrat zatrjujejo, da so ali da so bili člani naše strokovne organizacije. Merodajna za izplačilo potne podpore — ponavljamo — je le članska knjižica in potna izkaznica „Zveze lesnih delavcev v Ljubljani“. Članu, ki se izkaže samo s člansko knjižico, nima pa potne izkaznice ali pa obratno, se tudi ne sme izplačati nobena potna podpora. Brez članske knjižice in potne izkaznice izplačana potna podpora se priznati ne more.

Vse take proti pravilom izplačane zneske morajo blagajnik in pregledniki računov zvezi povrniti, ker za pravilnost denarnega poslovanja jamčijo solidarno.

Če podružnica kakemu sodrugu, ne članu „Zveze lesnih delavcev Jugoslavije“, izplača kako podporo na račun svoje lokalne blagajne, je to njena stvar, na račun centrale se to zgoditi ne sme.

Obračunajte.

Navzlic opominom so nekatere podružnice s svojimi mesečnimi obračuni še vedno v zastanku. Želeti bi bilo, da članstvo samo ne-

koliko nadzoruje redno poslovanje v podružnici in svoje funkcije pouči, da spada med redno poslovanje tudi redno obračunavanje. Naša strokovna organizacija ni nikaka bratovščina, v kateri je točnost postranska stvar. Če se funkcionarji, katerih se ta opomin tiče, ne bodo podvzivali, bomo primorani navesti kraje dotičnih podružnic in pozvati ondoto članstvo, da jih prime — nekoliko za ušesa!

Razno.

Klavir. Naše mizarje bo gotovo zanimalo zvedeti, kako je nastal klavir. Klavir, ki je v novejšem času izmed najbolj razširjenih godbenih instrumentov, je bil v svoji prvotni obliki laški izum. Prvi takšen instrument s tipkami je izdeloval izdelovatelj instrumentov Bartolomeo Christofori (1655 do 1731). Na podobno idejo sta prišla povsem neodvisni od njega Parižan Marino in Nemec Krištof Schröter (1699 do 1782). Ali njiju instrumenta nista bila dovršena in sta bila modernemu klavirju mnogo manj podobna, kakor pa Christoforov instrument, ki je imel celo vrsto majhnih kladcev, ki so skupno tolkla na strune. Christofori je imenoval svoj izum graveceimbalo eve piano e forte. Že iz tega naziva, da je videl glavno prednost svojega instrumenta v možnosti, določiti silo tonov s silo udarcev. Pozneje se je imenoval instrument kar pianoforte ali fortepiano. Ali laški izum ni zbudil posebne pozornosti in zanimanja. Šele Nemcu Silbermannu (1683 do 1753) se je posrečilo, napraviti klavir s kladveci z izpopolnjeno tehniko. Silbermannovo tehniko so nazivali pozneje angleško tehniko, ker se je končno na Angleškem izpopolnila. Takozvano nemško tehniko je objavil Nemec I. Amadeus Stein (1728 do 1792), ki je izdelal več ko 700 godbenih instrumentov, za kar mu je sam Mozart izrekel hvalo in priznanje. Nemška mehanika je bila izboljšana v Parizu. H. Pape pa je prišel na misel, rabiti kladvece prevlečene s klobučino ter je izumil sedanji moderni klavir.

Lesni trg. Iz Srbije javljajo, da so konec junija cene navedovale. V Slavoniji so cene prilično stalne. Kupčija je slaba, le na tržišču z lesom za kurjavo je živahno povpraševanje. Cene v Din, postavno slavonsko postajo, odnosno za mehko blago postaja Gorski Kotar: hrastovi hlodi I. 2000 do 2200, II. 1400—1600, hrastovi hlodi za furnirje 2400—2700, fino hrastovo blago 2500—3500, hrastovina na zrcalni rez 3000—4000, štafi 2000—3000, francoske dožice 1000 komadov 15.000—18.000, sirovi frizi, ozki 1000—2000, široki 1400—1600, bukovi 750—850, javorjevi hlodi 720—800, jesenovi 450—550, mehko tesano blago 350—450, brzojavni drogi hrastovi 50—70, železniški pragi, hrastovi 33—51, bukovi 40—50, les za kurjavo, bukov I. vagon 2750—3200, II. vagon 2200—2300, mešano blago vagon 2400—2700, oglje vagon 10.000—11.000.

Pri trgovskem sodišču se je v trgovinski register vpisala firma Putnik Putnikovič, koje obratni predmet je tovarna pohištva in trgovina z lesom. Lastnik firme je Putnik Putnikovič, tvorničar v Celju.

Novica o gospodu Putnik Putnikoviču, ki jo priobčjuje „Uradni List“ z dne 16. junija 1923, je vsekakor interesantna, ker še ni dolgo tega, ko je bilo slišati, da je Putnik Putnikovič napovedal konkurz in pri njem vposlene mizarje odslovil. Ne vemo, morda je bankerot Putnik Putnikoviča bil samo manever. Prebrisancem se včasih konkurzi izplačajo!

Razpis.

Pokrajinski odbor „Zveze lesnih delavcev Jugoslavije“ za Vojvodino v Novem Sadu razpisuje mesto pokrajinskega tajnika. Prednost imajo reflektantje, ki so lesni delavci, obvladujejo v govoru in pisavi srbohrvaški, nemški in po možnosti madžarski jezik ter imajo govorniški dar. Sodrugi, ki so se v strokovnem pokretu že udeleževali ali ki se mu mislijo posvetiti, naj svoje prošnje vlagajo na „Zvezo lesnih delavcev Jugoslavije“ v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6/II, ali pa na naslov Božidar Mošic, Novi Sad, Arhimandrit Rajića ulica št. 8.

Prošnje je vlagati najkasneje do 30. julija 1923.

Centralno tajništvo.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.